

Zawody prawnicze - Finlandia

Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe. Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki: [fi](#)

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych w Finlandii.

Zawody prawnicze – wstęp

Do zawodów prawniczych w Finlandii zaliczają się sędziowie pracujący w sądach, prokuratorzy, państwowi doradcy prawni, adwokaci, notariusze i urzędnicy egzekucyjni (komornicy).

Prokuratorzy

Organizacja

Zgodnie z konstytucją Finlandii **prokurator generalny** jest najwyższym rangą prokuratorem i zwierzchnikiem prokuratury.

Prokuratura ma strukturę dwupoziomową. Składa się z prokuratury generalnej – centralnego organu służby prokuratorskiej – oraz 15 terenowych biur prokuratury z 50 placówkami. Personel fińskiej prokuratury liczy 581 osób, z czego 381 osób to prokuratorzy.

Na czele terenowych biur prokuratury stoją **prezesi prokurator rejonowych**. W skład prokuratury wchodzi także zastępcy prezesów prokurator rejonowych oraz prokuratorzy prokuratury rejonowej. Niektóre jednostki zatrudniają też asystentów prokuratorskich, którzy szkolą się w wykonywaniu obowiązków prokuratora.

Wszyscy oni są **prokuratorami o właściwości ogólnej**. Poza kilkoma wyjątkami prokuratorzy są uprawnieni do wnoszenia oskarżeń przeciwko sprawcom wszystkich przestępstw popełnionych w ich obszarze właściwości. Prokuratorzy specjaliści, tacy jak parlamentarny rzecznik praw obywatelskich i kanclerz sprawiedliwości, mają prawo do wnoszenia oskarżeń wyłącznie w konkretnych, wyraźnie określonych sprawach.

Rola i obowiązki

Zgodnie z ustawą obowiązkiem prokuratora jest pociąganie do odpowiedzialności karnej w sprawie karnej – w sposób gwarantujący bezpieczeństwo prawne stron oraz uwzględniający interes publiczny. Prokurator wykonuje swoje obowiązki bezstronnie, sprawnie i w oszczędny sposób.

Prokuratura przestrzega wspólnie ustalonych zasad uczciwości, kompetencji i dobra publicznego we wszystkich dziedzinach działalności.

Tytuł oskarżyciela publicznego odnosi się do funkcji publicznej prokuratorów; inaczej niż pozostałe strony postępowania karnego prokurator nie działa we własnym interesie, a w imieniu społeczeństwa, dbając o jego interesy. Prokurator jest **urzędnikiem państwowym**, którego obowiązkiem jest dopilnowanie, by czyn przestępny spotkał się z **właściwą sankcją przewidzianą w ustawie**. Prokuratura stanowi **niezależną** część fińskiej administracji wymiaru sprawiedliwości.

Większością spraw karnych (ok. 80 000 spraw rocznie) zajmują się terenowe jednostki prokuratury. Prokuratura generalna zajmuje się głównie sprawami karnymi o większej wadze dla całego społeczeństwa – takich spraw jest corocznie kilkadziesiąt.

Ściganie przestępstw i postępowanie przygotowawcze należą do zadań **policji**. Po zakończeniu postępowania przygotowawczego zgromadzony materiał trafia do prokuratora, który ocenia zarzuty w sprawie. Oznacza to, że względem każdej osoby podejrzanej i każdego zarzucanego czynu prokurator ocenia, czy doszło do popełnienia przestępstwa i czy zgromadzony materiał dowodowy uzasadnia wniesienie oskarżenia.

Wniesienie oskarżenia jest konieczne, jeżeli w sprawie istnieje domniemanie faktyczne (dowody prima facie) przeciwko podejrzanemu. Jeśli nie ma wystarczających dowodów lub zachodzi inna przesłanka wykluczająca postawienie zarzutów (np. z uwagi na przedawnienie), prokurator postanawia o niewnoszeniu oskarżenia.

Prawnicze bazy danych

Dodatkowe informacje można znaleźć na stronach internetowych [prokuratury generalnej](#) oraz fińskiego [ministerstwa sprawiedliwości](#).

Sędziowie

Organizacja

W Finlandii większość wyroków sądowych wydają sędziowie zawodowi. W sądach rejonowych pracują również ławnicy (obojga płci). Sędziowie są członkami niezawisłych organów sędziowskich. Piastują oni stanowiska w Sądzie Najwyższym, sądach apelacyjnych i rejonowych, Naczelnym Sądzie Administracyjnym oraz sądach administracyjnych, jak również w Sądzie Ubezpieczeń, Sądzie Pracy i Sądzie Gospodarczym. Sędziowie są urzędnikami państwowymi i są nieusuwalni. Sędziego nie można zawiesić w pełnieniu urzędu bez wyroku sądowego. Ponadto sędziego nie można przenieść na inne stanowisko bez jego zgody.

Rozdział 12 **ustawy o służbie cywilnej** zawiera osobne przepisy dotyczące sędziów jako urzędników służby cywilnej. Zgodnie z ustawą przepisy regulujące przerwy w pełnieniu urzędu, upomnienia, rozwiązania stosunku pracy oraz czasowe zwolnienie urzędnika służby cywilnej ze świadczenia pracy nie mają zastosowania do sędziów. Według przepisów ustawy o służbie cywilnej sędzia jest obowiązany ustąpić z urzędu po osiągnięciu ustawowego wieku emerytalnego (dla sędziów wynosi on 68 lat) lub w razie ubezwłasnowolnienia.

Rola i obowiązki

Sędziowie

Osoba ubiegająca się o urząd sędziego musi posiadać **wyższe wykształcenie prawnicze** oraz ukończyć **roczny staż** jako ławnik w sądzie pierwszej instancji. Najczęstszą drogą do zawodu sędziego jest praca na stanowisku **referendarza** (starszego sekretarza) w sądzie apelacyjnym, po czym następuje powołanie na urząd sędziego w sądzie rejonowym lub apelacyjnym. W przyszłości kandydaci na urząd sędziego odbywać będą szkolenie. Sąd apelacyjny ogłasza liczbę wakatów, a rada ds. powołań na urząd sędziego ocenia kwalifikacje kandydatów. Sędziów powołuje Prezydent Republiki.

Ławnicy

W **sądach rejonowych** zasiadają ławnicy, którzy uczestniczą w orzekaniu w niektórych sprawach. Ławnicy orzekają głównie w **sprawach karnych**, lecz również w **sprawach cywilnych** oraz **sporach dotyczących najmu/dzierżawy**. W składzie orzekającym sądu rejonowego zasiada jeden sędzia zawodowy – przewodniczący składu – oraz trzech ławników. Ławnicy posiadają niezależne uprawnienia, a w razie konieczności, rozstrzygnięcie zapada w głosowaniu i o werdykcie decyduje opinia większości. Jeśli w sprawie karnej jest równowaga głosów, to przyjmuje się stanowisko najkorzystniejsze dla podsądnego; w sprawie cywilnej rozstrzygający głos należy do przewodniczącego składu.

Rady miejskie wybierają ławników na czteroletnią kadencję. Każda gmina miejska musi mieć przynajmniej dwóch ławników; w dużych gminach jest ich o wiele więcej. Ławnicy powinni jak najwierniej reprezentować wiek, płeć, język i strukturę zawodową mieszkańców gminy.

Ławnik musi być **obywatelem fińskim**. Osoby w wieku poniżej 25 lat i powyżej 63 lat nie mogą być wybierane na stanowisko ławnika. Ławnikami nie mogą być osoby zajmujące stanowiska w sądach lub instytucjach karnych, prokuratorzy, adwokaci ani funkcjonariusze policji. Ławnik składa przysięgę sędziowską lub składa honorowe oświadczenie przed objęciem funkcji.

Założeniem jest, aby każdy ławnik uczestniczył w rozprawie mniej więcej raz w miesiącu lub 12 razy w roku. Sąd rejonowy wypłaca ławnikom wynagrodzenie za udział w rozprawie oraz zwraca im utracony z tego tytułu dochód.

Państwowi doradcy prawni

Organizacja

Państwowi doradcy prawni to prawnicy lub adwokaci zatrudnieni przez państwowe biura pomocy prawnej. Są urzędnikami państwowymi powołanymi przez Ministra Sprawiedliwości. Państwowymi biurami pomocy prawnej zarządza Ministerstwo Sprawiedliwości.

Do wymogów kwalifikujących na urząd państwowego doradcy prawnego należy dyplom magistra nauk prawnych (oikeustieteen kandidaatti) oraz odpowiednie doświadczenie w prowadzeniu praktyki adwokackiej lub orzekaniu w sprawach sądowych. Wielu państwowych doradców prawnych posiada także honorowy tytuł varatuomari (magister prawa z ukończoną aplikacją sądową).

Państwowi doradcy prawni pracują w sądach; prowadząc czynności muszą przestrzegać zasad etyki zawodowej adwokatów. W tym zakresie podlegają władzy dyscyplinarnej Fińskiej Izby Adwokackiej. Ponad połowa państwowych doradców prawnych w Finlandii jest zrzeszona w Izbie. Państwowi doradcy prawni są niezależni w wykonywaniu powierzonych im zadań.

Organizacja zawodów prawniczych: adwokaci

Adwokaci (barristers)

Jedynie członkowie Izby Adwokackiej mają prawo używania tytułu „**asianajaja**” lub „**advokat**”. Osoby ubiegające się o członkostwo w **Izbie Adwokackiej**, muszą m.in.:

- posiadać **dyplom magistra nauk prawnych** (magister prawa), uprawniający do objęcia stanowiska w wymiarze sprawiedliwości
- mieć nieskazitelny charakter
- posiadać kilkuletnie doświadczenie w zawodzie prawniczym i innych czynnościach wymiaru sprawiedliwości
- zdać specjalny egzamin z podstaw zawodu prawniczego i etyki zawodowej
- zachowywać autonomię i niezależność od wpływów ze strony rządu i innych kręgów, z wyjątkiem klienta
- spełniać różne pozostałe wymagania.

Obowiązki adwokata i nadzór nad praktyką adwokacką

Jeżeli chodzi o odpowiedzialność karną lub odpowiedzialność za szkody z tytułu wykonywanej działalności, to nie różni się ona od odpowiedzialności pozostałych obywateli. Każdy adwokat powinien jednakże posiadać ubezpieczenie od odpowiedzialności za szkody powstałe z dowolnej przyczyny z wyjątkiem celowego działania lub rażącego niedbalstwa. Izba Adwokacka utworzyła fundusz odszkodowawczy na pokrycie szkód wynikających z przestępczej działalności adwokatów.

Ponadto adwokat ponosi odpowiedzialność zawodową. Rada Adwokacka ma obowiązek dopilnować, by adwokaci wykonywali swoje zadania z poszanowaniem etyki zawodowej. W razie naruszenia etyki zawodowej Izba Adwokacka wszczyna postępowanie dyscyplinarne. Najczęściej podejmuje je po otrzymaniu pisemnej skargi. O decyzjach Izby Adwokackiej informowany jest Kanclerz Sprawiedliwości. Może on odwołać się od decyzji Izby do sądu apelacyjnego w Helsinkach.

Fińska Izba Adwokacka jest organizacją prawa publicznego, uregulowaną przepisami ustawy o adwokaturze z 1958 r. Wcześniej istniało zarejestrowane stowarzyszenie o tej samej nazwie. Wszyscy członkowie obu organizacji są i zawsze byli prawnikami.

Izba Adwokacka zrzesza ok. 1850 członków z tytułem adwokata (w języku fińskim: asianajaja; w języku szwedzkim: advokat). Korporacje prawnicze zatrudniają ok. 600 adwokatów, z których ok. 120 to państwowi doradcy prawni. Biura pomocy prawnej zatrudniają również ponad 100 radców prawnych nie będących członkami Izby Adwokackiej.

Adwokat dyscyplinarnie pozbawiony członkostwa w Izbie Adwokackiej może wykonywać zawód posługując się innym tytułem zawodowym; w takim przypadku jednak nie wykonuje on zadań adwokata i pozostaje poza nadzorem Izby Adwokackiej.

Adwokatem może zostać obywatel Finlandii lub innego państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jeżeli cechuje go uczciwość i jest zdolny do wykonywania zawodu adwokata zważywszy na pozostałe cechy charakteru oraz styl życia. Musi spełniać przewidziane w Finlandii wymogi dotyczące wykształcenia na stanowisko w wymiarze sprawiedliwości, posiadać

umiejętności wymagane do prowadzenia praktyki adwokackiej oraz doświadczenie w wykonywaniu czynności adwokackich. Nie może być osobą, która ogłosiła upadłość oraz musi posiadać nieograniczoną zdolność do czynności prawnych.

Zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami, których Finlandia jest stroną, osoba, która nie spełnia fińskich wymagań dotyczących wykształcenia lub nie zdobyła wymaganego w Finlandii doświadczenia zawodowego, ale uzyskała kwalifikacje zawodowe adwokata w jednym z państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego, może otrzymać prawo do wykonywania zawodu adwokata w Finlandii. W takich przypadkach kandydat musi wykazać, składając egzamin przed Izbą Adwokacką, że posiada wystarczającą znajomość fińskiego ustawodawstwa i fińskiej praktyki prawnej.

Natomiast osoba, która uzyskała kwalifikacje zawodowe adwokata w państwie członkowskim Unii Europejskiej, może nabyć prawo do wykonywania zawodu adwokata bez egzaminu. Dopuszczenie do zawodu zależy od tego, czy kandydat był wpisany co najmniej od trzech lat do prowadzonej przez Izbę Adwokacką listę adwokatów posługujących się tytułem zawodowym uzyskanym w macierzystym państwie członkowskim i posiadających kwalifikacje niezbędne do prowadzenia praktyki adwokackiej w innym państwie członkowskim (lista UE). Oprócz tego osoba taka musi udowodnić, że regularnie wykonywała zawód adwokata w Finlandii co najmniej przez trzy lata

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej [Fińskiej Izby Adwokackiej](#).

Radcy prawni

W Finlandii praktycznie każdy może doradzać i udzielać pomocy w sprawach prawnych, również zawodowo. Jednakże bardzo niewielu spośród takich doradców nie posiada dyplomu magistra nauk prawnych.

Praktykujący prawnicy nie należący do Izby Adwokackiej być może nie spełniają wymogów kwalifikacyjnych na adwokata, bądź też wolą nie wykonywać obowiązków związanych z tym zawodem. Wymogów tych nie spełniają przykładowo prawnicy od niedawna posiadający dyplomy uniwersyteckie, prawnicy, którzy właśnie rozpoczęli praktykę bądź zmienili dziedzinę prawa czy też prawnicy pracujący w niepełnym wymiarze godzin.

Notariusze

W Finlandii zadania notariuszy są uregulowane ustawowo. Notariusze są zatrudniani przez lokalne urzędy stanu cywilnego lub biura właściwych sądów rejonowych. Aby kwalifikować się na urząd notariusza, trzeba posiadać dyplom magistra nauk prawnych (oikeustieteen kandidaatti).

Mimo wielu podobieństw, obowiązki notariuszy w Finlandii znacznie się różnią od obowiązków notariuszy w pozostałej części Europy i Stanach Zjednoczonych. W Finlandii notariusz zawsze jest urzędnikiem państwowym. Niemniej jednak notariusze nie pracują na pełen etat; większość urzędników wykonujących zadania notariuszy to sekretarze rejonowych urzędów stanu cywilnego. Ze względu na swobodę w zawieraniu umów cywilnych, w Finlandii poświadczenie notarialne nie jest istotnym warunkiem ważności umowy. Jedyną umową cywilnoprawną wymagającą poświadczenia notarialnego w Finlandii jest przeniesienie własności nieruchomości.

Notariusze poświadczają, między innymi, autentyczność podpisów, zgodność odpisów zaświadczzeń z oryginałem i autentyczność życiorysów. Notariusze mają także prawo wystawiania tzw. klauzuli „apostille” poświadczającej, że podpis złożony na dokumencie należy do osoby zajmującej stanowisko wskazane w dokumencie oraz że osoba ta jest upoważniona do wystawienia dokumentu.

Inne zawody prawnicze

Organy egzekucyjne

Organizacja

Czynności egzekucyjne wykonują lokalni komornicy, tj. komornicy rejonowi, wiejscy komisarze policji oraz komornik autonomicznej prowincji Åland. Urzędników tych wspomagają ich zastępcy, którzy w praktyce odpowiadają za większość zadań egzekucyjnych. Urzędy komornicze zatrudniają także pracowników biurowych. Urzędnicy egzekucyjni są urzędnikami państwowymi.

Ministerstwo Sprawiedliwości odpowiada za ogólne zarządzanie, kontrolę i nadzór nad organami egzekucyjnymi. Funkcje kontrolne i nadzorcze związane z egzekucją sprawują także kierownicy administracji sądowej w urzędach prowincjonalnych; na przykład rozpatrują skargi na czynności organów egzekucyjnych. Niemniej jednak, ani Ministerstwo Sprawiedliwości, ani kierownicy administracji sądowej nie mają prawa uchylać ani zmieniać stosowanych środków egzekucyjnych lub innych środków.

W Finlandii czynności egzekucyjne polegają najczęściej na ściąganiu długu na mocy orzeczenia sądowego, dlatego są one ściśle powiązane z postępowaniem sądowym. W postępowaniu bada się zasadność roszczenia wierzyciela, a na dłużnika nakłada się

nakaz zapłaty. Jeżeli dłużnik nie zastosuje się do treści orzeczenia dobrowolnie, zostanie ono wykonane przymusowo w drodze egzekucji. Niektóre należności, jak np. podatki i niektóre składki ubezpieczeniowe, podlegają egzekucji nawet bez wyroku sądu.

Organy egzekucyjne chronią interesy zarówno wierzycieli, jak i dłużników. Urzędnicy dążą do tego, by dłużnik zapłacił dobrowolnie – najpierw wysyłają upomnienie. Jeżeli mimo to płatność nie wpłynie, komornik zajmuje część wynagrodzenia, pensji, emerytury, renty lub dochodu z działalności gospodarczej bądź składniki majątku dłużnika. Zajęte składniki majątku mogą zostać sprzedane w drodze licytacji komorniczej.

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Ostatnia aktualizacja: 30/06/2019